Nr. 1. Styczeń Rok I.

Wiadomości

Związku Polskich Chórów Kościelnych

Diecezji Katowickiej

ŚW. CECYLIA
patronka muzyki kościelnej i Związku

Treść numeru 1:

Katowice 1937
Czcionkami Księgarni i Drukarni Katolickiej S. A., Katowice, ul. M. Piłsudskiego 58

Słowo wstępne.

Minął rok od założenia Związku Polskich Chórów Kościelnych diecezji Katowickiej. Czas ten dowiódł, że inicjatywa z dnia 26 września 1935 r. przybrała już realne kształty, i że kroczymy po dobrej drodze. Każdy, któremu sprawa muzyki kościelnej leży na sercu, musi się cieszyć z entuzjazmu dla sprawy naszej i z bezwzględnego zaufania w powodzenie podjętej wielkiej akcji zjednoczenia wysiłków około podniesienia muzyki kościelnej u nas. Miniony okres pokazał, że w oparciu o współpracę wszystkich chórów kościelnych Związek nasz stać będzie na podstawach zdrowych, umożliwiających racjonalną pracę nad rozwojem śpiewu kościelnego w myśl zasad „Motu proprio" Piusa X z roku 1903, których wprowadzenie w życie w naszych kościołach jest tym szczytnym ideałem, do jakiego dążyć będzie Związek diecezjalny. Zdajemy sobie z tego sprawę, że droga do osiągnięcia praktyki muzyczno-liturgicznej, jakiej domaga się orędzie Piusa X, jest jeszcze daleka. Aby osiągnąć ów ideał, zobowiązani jesteśmy podciągnąć się wszystkimi siłami do wyżyn tejże praktyki muzyczno-liturgicznej i pobudzić innych do czynów dla dobra „musicae sacrae" zgodnie z duchem i potrzebami Kościoła katolickiego; dalej zobowiązani jesteśmy przyłożyć ręki do rozbudowy naszej organizacji, mającej skupić i spotęgować ruch kościelno-śpiewaczy w kierunku zjednoczenia wszystkich prac na polu muzyki kościelnej i religijnej.

Zaczynając drugi rok naszej pracy Związek diecezjalny uważa za swój cel i obowiązek systematycznie oświecać ogół kościelno - śpiewacki o zadaniach, jakie ma do spełnienia w naszych warunkach w myśl wzniosłych postulatów Piusa X. Dlatego chcemy pracować nad powszechnym uświadomieniem, jaką muzyka kościelna być powinna, jakie prowadzą drogi do tego idealnego celu, jakie przeszkody należy usuwać. Pragniemy dać wszystkim Śpiewakom obraz praktyki muzyczno-kościelnej u nas i podkreślić wysiłki w tym kierunku dodatnie i piętnować ujemne. Starać będziemy się powoli ale systematycznie dać całokształt zagadnień związanych z sytuacją naszej praktyki kościelno-muzycznej i udzielać wyczerpujące informacje o pracy Głównego Zarządu, Okręgów, zespołów kościelno-śpiewaczych, oraz zachęcać do wytrwania w wysiłkach zmierzających do podniesienia poziomu naszych chórów kościelnych.

Temu celowi mają służyć „W i a d o m o ś c i" Związku Polskich Chórów Kościelnych, które ogół naszych Śpiewaków powita niewątpliwie z zadowoleniem, albowiem uczynią zadość powszechnym życzeniom, które szły już przed rokiem w kierunku wydawania pisemka związkowego, oraz wypełnią lukę w życiu naszym związkowym, bo ożywią całkowicie ruch śpiewaczy i nawiążą ściślejszy kontakt pomiędzy śpiewakami.

Nie wątpimy, że „W i a d o m o ś c i" cieszyć się będą życzliwym poparciem w s z y s t k i c h członków naszych chórów kościelnych, i ufamy, że znajdą się one w ręku każdej śpiewaczki wzgl. śpiewaka i tych wszystkich, którym sprawa świętej muzyki nie jest obojętna.

REDAKCJA.

7355

Jakie znaczenie posiada chór parafialny?

Ożywienie życia religijnego, które zaznacza się przez Akcję Katolicką u nas, udziela się również dziedzinie muzyki kościelnej; budzi się i rośnie chęć służenia przez śpiew Bogu i wiernym; tu i ówdzie powstają chóry kościelne złożone z ludzi, którzy zapał swój i zamiłowanie do śpiewu składają w ofierze dla Kościoła.

Dużo z naszych parafij ma już swój chór kościelny, mniej lub więcej doskonały. Wielu z parafian ale nie zda sobie sprawy, jakie wielkie znaczenie posiada chór kościelny. Błędnym jest mniemanie ludzi, jakoby chór kościelny tylko po to istniał, by nabożeństwa kościelne upiększał a przez to ludziom uprzyjemniał pobyt w kościele, tak samo mniejwięcej jak śpiewami chórowymi upiększa się różne obchody świeckie, narodowe, szkolne i inne. Chór kościelny ma większe zadanie w nabożeństwie katolickim; jest on przedstawicielem i zastępcą wiernych i wyręcza ich w wzniosłym dziele służby Bożej. Poza nabożeństwem chór kościelny krzewi po domach myśl Bożą zawartą w pieśni kościelnej, upiększa akademie i uroczystości parafialne, kształci członków w poczuciu piękna i to poczucie wyrabia u innych, przyczynia się do rozwoju muzycznego, budzi i kształci talenty muzyczne śpiewaków.

Z tego wynika, że chór kościelny w każdej parafii jest:

1. ważną placówką na terenie zorganizowanej Misji Wewnętrznej oraz jednym z odcinków pracy w dziedzinie Akcji Katolickiej,
2. ogniskiem ożywienia życia religijnego w ogólności oraz źródłem prawdziwego liturgicznego śpiewu kościelnego,
3. czynnikiem wychowawczym w pracy parafialnej,
4. szkołą pielęgnowania katolickiej kultury muzycznej i liturgicznej muzyki kościelnej.

Dla pięknych i szczytnych swych zadań, zasługujących na wielkie uznanie, chór winien być wspierany przez całą parafię. Dlatego powinien każdy, kogo Bóg obdarzył głosem i słuchem muzykalnym, oddać głos swój na czynną służbę Bożą w chórze swej parafii. Chóry nasze nie powinny się tylko rekrutować z warstwy ludzi stanu średniego, ale mają być w nich zastąpione wszystkie stany, tak inteligencji i zamożnych, jak i robotników. Gdzie chodzi o chwałę Bożą, ustąpić muszą wszelkie względy stanowe a zgoda i jedność społeczna łączyłaby wszystkich członków. Inni parafianie zaś, nie mogący brać czynnego udziału w śpiewach chóru kościelnego, mogą popierać swój chór kościelny, zapisując się na członków wspierających.

Tylko przy poparciu przez proboszcza i parafię chór kościelny sprosta całkowicie swemu wyżej podanemu zadaniu.

Krótkie sprawozdanie z działalności Związku Polskiego Chórów Kościelnych.

Byliśmy naocznymi świadkami już czwartego z rzędu zjazdu Chórów Kościelnych diecezji śląskiej. Związek Polskich Chórów Kościelnych diecezji Katowickiej obok swego Walnego Zjazdu, który się odbył w dniu 2 lutego 1935 r. zwołał w roku sprawozdawczym 1936 aż 3 Zjazdy Okręgowe. I-szy zjazd odbył się z Okręgu Nowy Bytom w Kończycach Śl. dnia 2 sierpnia 1936 r. z okazji 15-lecia istnienia chóru kończyckiego. Udział w nim wzięło około 200 śpiewaczek i śpiewaków. II-gi zjazd, jeszcze wspanialszy, z udziałem 300 śpiewaczek i śpiewaków, miał miejsce w Wełnowcu dnia 18-go października, w którym brało udział 7 chórów kościelnych, należących do Okręgu Siemianowice. Zjazd odbył się z racji 5-letniego istnienia chóru kościelnego w Wełnowcu. Jak żywo interesuje się społeczeństwo śląskie Silesia cantans, naszym ruchem śpiewaczym, jakimkolwiek on jest, czy to świeckim, czy kościelnym, świadczyła chyba niezbicie przepełniona inteligencją duchowieństwem sala z Przew. ks. kanonikiem Brandysem inter primos. Jeszcze bardziej żywotniejszym okazał się III-ci zjazd okręgowy Okręgu rudzkiego, z udziałem przeszło 300 śpiewaczek i śpiewaków. (Szczegóły ze zjazdu okręgowego w Rudzie podamy w innym numerze.)

Zebrań Zarządu Głównego Związku Polskich Chórów Kościelnych było dotychczas cztery, na których rozprawiano o ważnych sprawach. Przebieg tych zebrań znany jest ogółowi śpiewaków z pism naszych. Wspomnieć wypada tutaj choćby tylko o zebraniu z 18 maja 1935 r., na którym Zarząd połączył wszystkie chóry kościelne całej diecezji śląskiej w okręgi. Skutek tego zarządzenia widzimy we wzmożonym ruchu śpiewaczym oraz w większym zainteresowaniu się naszą sprawą. Funkcjonuje już normalnie 5 Okręgów, t. j. Nowy Bytom, Ruda, Siemianowicie, Chorzów i Mysłowice.

Komunikaty.

1. PP. przewodniczący chórów kościelnych raczą podać szczegóły dotyczące propagandy na rzecz chórów parafialnych, jako też obchodu samego święta patronki św. Cecylii w dniu 22 listopada ub. r.

2. Chóry kościelne oprócz swoich zjazdów okręgowych zechcą, zwłaszcza teraz w czasie zimowym przystąpić do organizowania częstszych imprez, czy to przedstawień, wieczorów pieśni, wieczorów kolęd, czy też zabaw. W ten sposób z uzyskanego dochodu ewent. prosimy bardzo 50% lub też mniej odstąpić Instytutowi Dobroczynności „Caritas" Okręg Katowicki, P. K. O. 300.115, i w ten sposób pomóc Związkowi w płaceniu najmu za lokal.

3. PP. dyrygentów chórów prosimy o wczesne przygotowanie utworów wokalnych dla swoich chórów na Walne Zebranie Delegatów, które się odbędzie w marcu lub kwietniu tego roku w Chorzowie-Mieście.

Kompozycje na wspólny występ będą podane.

4. Wszystkim Okręgom przypominamy obowiązek urządzania zebrań okręgowych. Zebrania te są właśnie tą częścią życia organizacji naszej, gdzie bezpośrednio dowiadujemy się o warunkach pracy poszczególnych chórów. Takie częste spotkanie się na zebraniach okręgowych jest konieczne dla stałego informowania Zarządu Głównego o stanie rzeczy w poszczególnych chórach parafialnych.

Poza tym zebrania okręgowe mają być i miejscem, gdzie zarządowcy mają radzić i informować się o sprawach fachowych, mają mieć znaczenie pedagogiczne. Tu powinny się odbywać odczyty fachowe wzbogacające wiadomości poszczególnych dyrygentów i śpiewaków. O przebiegu tych zebrań prosimy Związek informować, co umieści w „Wiadomościach". Z tych sprawozdań na łamach naszego pisemka najlepiej będziemy się mogli przekonać, k t o, g d z i e i j a k pracuje dla dobra organizacji i swego własnego.

W Okręgach jeszcze niezorganizowanych należy sprawę także ruszyć z miejsca.

5. W czasie Kursu chorału gregoriańskiego, w którym wzięło udział przeszło 200 dyrygentów, organistów wzgl. miłośników śpiewu, Zarząd Związku wysłał J. E. Ks. Biskupowi Adamskiemu telegram hołdowniczy, na który otrzymał następujący list J. E.:

„Dziękuję uprzejmie za nadesłane mi wyrazy hołdu i oddania. Cieszę się z gorliwej pracy Związku Polskich Chórów Kościelnych nad coraz większym udoskonaleniem muzyki i chórów kościelnych w naszej diecezji. Życząc Kursowi jak najlepszych wyników, przesyłam Zarządowi, Czcigodnemu Ks. Prelegentowi i Uczestnikom Kursu chętnym sercem swoje błogosławieństwo.

† Stanisław Adamski,
Biskup Katowicki."

Fotografie z powyższego kursu prosimy zamawiać w sekretariacie, ul. Krasińskiego 5.

DZIAŁ OKRĘGOWY

Sprawozdanie z I-go Zlotu Okręgowego Chórów Kościelnych w Kończycach.

Z okazji 10-ciolecia istnienia Chóru Kościelnego parafii Kończyce urządził Związek Polskich Chórów Kościelnych diecezji śląskiej I-szy zlot okręgowy chórów kościelnych Okręgu V, t. j. Nowy Bytom, na dzień 2 sierpnia br. do Kończyc.

Na zlot ten pomimo niepogody przybyły prócz miejscowych towarzystw chóry kościelne z Kochłowic, Halemby, Orzegowa i Lipin. Przy dźwiękach orkiestry ruszył pochód śpiewaków do kościoła na uroczyste nabożeństwo, w czasie którego chór parafii Kończyce wykonał mszę Grubera „Missa Papae Leonis". Po nabożeństwie wyruszono na cmentarz, gdzie pieśnią „W mogile ciemnej" oraz złożonymi kwiatami oddano cześć zmarłym członkom miejscowego chóru kościelnego. O godz. 14-tej odbyły się uroczyste nieszpory ku czci Najśw. Maryi Panny. Na hymn nieszporny odśpiewał sekretarz generalny pieśń solową „Niepokalana" Konrada Rozynka. Po nieszporach

dał koncert na organach wybitny dyrygent z Wełnowca, p. Roman Dittrich, wykonując toccatę d-moll Bacha. Następnie koło godz. 16-tej odbyła się na sali p. Widawskiej uroczysta akademia, którą zaszczycili swą obecnością Przewiel. ks. prezes Związku Polskich Chórów Kościelnych Robert Gajda, oraz miejscowy ks. proboszcz Doleżych. Na wstępie chór kościelny Orzegów pod batutą dyrygenta p. Barona wykonał 2 pieśni: „Świąteczny zabrzmiał dzwon“ oraz „Sacris solemnis“ Kandziory. Skolei zabrał głos miejscowy ks. proboszcz, dziękując gościom za przybycie, wskazując równocześnie na cel, jaki miał J. E. ks. Biskup Adamski, zakładając Związek Polskich Chórów Kościelnych, oraz na zasługę miejscowego chóru kościelnego, który swoją pracą zdołał zakupić organy kosztem 25.000 zł dla tutejszego kościoła. Okrzykiem na cześć chórów kościelnych Okręgu nowobytomskiego zakończył ks. proboszcz miejscowy swe przemówienie. W dalszym ciągu chór kościelny Lipiny odśpiewał dwie pieśni: „Ojcze nasz“ Krogulskiego oraz „Niebiosa głoszą“. Następuje wykład ks. prezesa Związku o znaczeniu chóru dla parafii i społeczeństwa, w ogóle o zadaniu, jakie ma do spełniania Związek Polskich Chórów Kościelnych, jako część Akcji Katolickiej, nie tylko na polu muzyki religijnej, ale i ogólnej kultury muzycznej. Po wykładzie chór kościelny Halemba odśpiewał „Hejnał biją górskie dzwony“ oraz „Niech nas jedność łączy w koło“. Dalej chór kościelny Orzegów odśpiewał „Ojcze nasz“ St. Moniuszki oraz fugę: „Salvum fac“ ks. Gajdy. Na zakończenie chór kościelny Lipiny odśpiewał śliczny hymn ku czci św. Cecylii „Miłe echo“ oraz „Ave Maria“ ks. Chlondowskiego. Odczytaniem kroniki chóru kościelnego Kończyce, rozdaniem dyplomów za kilkuletnią pracę w chórze kościelnym zasłużonym członkom oraz odśpiewaniem wesołych pieśni świeckich „Bracia zanućmy“ i „Wszyscy wraz“ przez chór męski Lipiny, zakończyła się wzniosła uroczystość 10-lecia istnienia chóru kościelnego Kończyce, połączona ze zlotem okręgowym Okręgu Nowy Bytom.

Szczególną pochwałę oraz uznanie należy się chórom kościelnym z Orzegowa i Lipin, które z obfitym repertuarem i licznie przybyli na zlot i z powodzeniem wykonały swe utwory. Oby za ich przykładem poszły wszystkie chóry diecezji śląskiej. Powyższe dwa chóry kościelne zostaną wkrótce zaliczone do chórów reprezentacyjnych Związku.

KRONIKA CHÓRÓW KOŚCIELNYCH

Dziesięciolecie Chóru Kościelnego w parafii św. Marii Magdaleny w Chorzowie III.

W święto swej patronki św. Cecylii w dniu 22 listopada 1936 r. obchodził Katolicki Chór Kościelny uroczyście swoją 10-letnią rocznicę założenia chóru, poprzedzoną 3-dniowymi wykładami rekolekcyjnymi. Podczas uroczystej sumy, którą odprawił w asyście Przew. ks. prałat Szwajnoch, występował chór z orkiestrą i przystąpił gremialnie do generalnej Komunii św. Okolicznościowe kazanie wygłosił prezes chór Wiel. ks. wikary Król.

Po południu odbyła się uroczysta akademia w Katolickim Domu Związkowym, którą społeczeństwo tut. bardzo licznie zwiedziło, dając tym samym jawny wyraz swego przywiązanie do chóru kościelnego i głębszego zrozumienia jego znaczenia. Na program złożyły się występy chóru z orkiestrą, deklamacje i referat Przew. ks. prałat Szwajnocha na temat: „Śladami okólników papieskich o śpiewie kościelnym". Następnie wręczono 22 członkom jubilatom, z Przew. ks. prałatem na czele, dyplomy za 10-letnią wierną współpracę w Katol. Chórze Kościelnym.

Wieczorem odbyła się w Katolickim Domu Związkowym zabawa taneczna w obecności miejscowego Duchowieństwa i Marszałka Sejmu Śl. p. prez. Karola Grzesika.

Imponująca ta uroczystość i powzięte z niej wrażenia długo pozostaną jeszcze w pamięci członków chóru i społeczeństwa. Cześć pieśni kościelnej!

15-lecie Chóru Kościelnego w parafii św. Antoniego w Siemianowicach.

Polski Chór Kościelny św. Cecylii przy parafii św. Antoniego obchodził uroczystość 15-lecia swego istnienia pod protektoratem W. Pana burmistrza F. Popka i innych wybitnych osobistości. Uroczystość tą poprzedziła msza św. za zmarłych członków chóru, zaś w dzień 15-lecia odbyła się uroczysta suma, celebrowana przez prezesa chóru ks. proboszcza Scholza. W czasie niej wszyscy członkowie przystąpili do Komunii św. Nabożeństwo to upiększył chór kośc. z Małej Dąbrówki, wykonując z akompaniamentem orkiestry „Missa festiva" prof. Hoppego, za co się im serdecznie dziękuje. Wieczorem na sali „Belweder" dał chór kościelny solenizant pod batutą p. organisty Spyry koncert, na który złożyły się utwory świeckie i kościelne znanych kompozytorów. Między innymi została wykonana „Litania Ostrobramska" St. Moniuszki. Po pierwszej części przemawiał prezes Związku ks. prof. Robert Gajda, wskazując na cele i prace chóru w Akcji Katolickiej i na polu krzewienia śpiewu kościelnego, zachęcał zgromadzonych do poparcia chóru przez wpisanie się na członków czynnych lub wspierających, złożył w dalszym ciągu samemu chórowi w imieniu Zarządu Głównego oraz swoim życzenia dalszej owocnej pra-

cy. Historie rozwoju tut. chóru skreślił wiceburmistrz miasta p. Kuźma, dziękując chórzystom za ich wytrwałość, życzył dalszych pomyślnych wyników. Uznanie i pochwałę zasługują szczególnie pp. Lesik Albin i Różyczka Oton za zasługi położone dla tamtejszego chóru kościelnego.

Koncert Muzyki Kościelnej w Mikołowie.

Polski Chór Kościelny w Mikołowie dał ku czci św. Cecylii dnia 22 listopada 1936 r. wielki koncert organowy. Na program złożyły się: 1. Fuga — Bacha, wyk. p. Tycner, organy. 2. Cecylio Święta — Chlondowskiego, wyk. Polski Chór Kościelny. 3. Fantazja — Tycnera, wyk. p. kier. Meck, skrzypce. 4. Ojcze nasz — Radeckiego, wyk. p. kier. Ligoń, solo. 5. Ave Maria — Zangla, wyk. p. Wycisło, solo. 6. Cantantibus Organis — Chlondowskiego, wyk. Polski Chór Kościelny, dyr. p. kier. Stusek. 7. Finale — Guilmanta, wyk. p. Tycner, organy.

Pokwitowania składek członkowskich.

Chóry Kościelne: Kochłowice 15,84 zł, Tarn. Góry 9,90 zł (I—VI 36), Szopienice 25,20 zł, Mysłowice 3,— zł, Świętochłowice-Zgoda 8,40 zł (do kwietnia 36), Chropaczów 5,67 zł, Chorzów-Klimzowiec 6,30 zł, Ruda (św. Józefa) 7,50 zł, Pawłów 10,— zł, Chropaczów 4,26 zł, Rybnik 5,— zł, Chorzów (św. Barbary) 24,30 zł, Chorzów (św. Barbary) 9,36 zł (za rok 1935), Bojszowy 7,20 zł, Mikołów 5,40 zł, Janów 1,50 zł (za rok 1935).

Członkowie wspierający Związku Polskich Chórów Kościelnych:

Przew. ks. prob. Fr. Ścigała, Bogucice 20,— zł. Przew. ks. Paweł Drozdek, Jędrysek 5,— zł. Przew. ks. prob. dr Wojtas, Mała Dąbrówka 3,— zł. Ks. prob. Jan Tomala, Łaziska Górne 5,— zł. P. dyr. Nestrypke, Katowice 20,— zł. Zieliński Jan, Siemianowice 3,— zł.

Wiadomości wychodzą co miesiąc nakładem Związku P. Ch. K. pod kierownictwem ks. Gajdy, prezesa, i Antoniego Prandziocha, sekretarza Związku. — Adres redakcji: Wełnowiec. Telefon 31-239. Konto czekowe 310.692. Za redakcję odpowiada: Antoni Prandzioch. Cena egzemplarza 8 groszy.